

VINERI • 30 AUGUST 2013 • ANUL LXIII NR. 35

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Pelerinajul săcălenilor de Sântă-Măria Mare
Biserica ortodoxă din Mișcolț strigă după ajutor
Slujire arhierească inter-ortodoxă la Budapesta

CALENDAR ORTODOX

2 septembrie, luni, Sf. Mc. Mamant; S. Ier. Ioan Postitorul, Patr. Constantinopolului.

3 septembrie, marți, Sf. Mc. Antim, Ep. Nicomidiei; Cuv. Teoctist.

4 septembrie, miercuri, Sf. Mc. Vavila, Ep. Antiohiei

5 septembrie, joi, † Sf. Proorora, tatăl Sf. Ioan Botezătorul.

6 septembrie, vineri, † Pomenirea minunii Sf. Arhanghel Mihail în Colose; Sf. Mc. Macarie.

7 septembrie, sâmbătă, Înaintepăznuirea Nașterii Maicii Domnului; Sf. Mc. Sozont.

8 septembrie, duminică, (†) Nașterea Maicii Domnului. Duminica dinaintea Înălțării Sf. Cruci (Convorbirea lui Iisus cu Nicodim).

10 vorbe pe săptămână

BAI – (Reg.) Necaz, încurcătură, supărare, belea, bucluc. – Expr. Nu-i (nici un) bai (că...) sau de asta nu (mi)-i bai = nu face nimic, nu este nici o pagubă. – Din magh. baj.

BLASFEMIE – Defăimare a religiei, a dogmelor și a obiectelor de cult; defăimare a lucrurilor sfinte; hulă. – Din lat. blasphemia = SZENTSÉGTÖRÉS, KEGYELETSÉRTÉS

BREAZ – (Despre animale) Cu o pată albă în frunte sau cu o dungă albă pe bot. – Expr. A cunoaște (pe cineva) ca pe un cal breaz = a cunoaște foarte bine (pe cineva). 2. Fig. (lr.; despre oameni) Deștept, isteț, grozav. – Din bg. breaz = HÓKA, LÁMPÁS(OS); RENDKÍVÜLI, KÜLÖNB, TALPRAESETT

COLAC PESTE PUPĂZĂ – Se spune când peste un necaz deja existent vine altul (și mai mare). – Cf. alb. pupëzë.

DEVIA – 1. A se abate de la o direcție dată. 2. Fig. A se îndepărta de la subiectul în discuție; a se abate de la calea bună (comițând erori, fapte reprobabile). – Din fr. dévier, lat. deviare = ELTÉR, ELFORDUL; ELTÉRÍT, ELTEREL

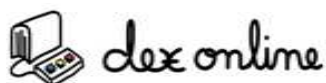
JENANT – Care provoacă jenă; supărător, neplăcut; penibil. – Din fr. gênant = FESZÉLYEZŐ, KÍNOS

PARȘIV – 1. Care are caracter josnic; mizerabil, ticălos, mârșav. 2. Desfrânat, nerușinat, impudic. – Din ucr. paršyvyj = UNDOIRÍTÓ; ALÁVALÓ

PUPINCURIST – lingușitor, servil, slugarnic = SEGNYALÓ

SEMIDUCT – (Om) care are cunoștințe puține și superficiale (dar se crede cult); (om) puțin instruit. – Semi- + doct = FÉLMŰVELT

SLUGARNIC – (Despre oameni) Care are o atitudine umilă, lipsită de demnitate față de cei pe care îi slujește sau de care depinde; (despre manifestări ale oamenilor) care decurge dintr-o astfel de atitudine; servil. – Slugar (Înv. „slugă” < bg.) + suf. -nic = SZOLGALELKŰ

Budapesta

„TransArte” cu Mircea Tiberian și Ion Mureșan la ICR

ICR Budapesta organizează la sediul său, pe 19 septembrie 2013, de la ora 18.00, cea de-a doua ediție a evenimentului cultural „TransArte”, care alături de jazz-ul poezia contemporană din România. Dacă la prima ediție publicul a avut ocazia să se întâlnească cu grupul de jazz „3Circles” și cu poetul Ioan Es. Pop, de această dată muzica interpretată de pianistul Mircea Tiberian va completa lectura poetului Ion Mureșan. Poemele rostite în limba română de Ion Mureșan vor fi proiectate simultan în traducere maghiară.

Săcal

Conferință preoțească

Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria organizează cea de a doua conferință preoțească din acest an, care va avea loc sâmbătă, 21 septembrie, la parohia Săcal. Conferința va fi precedată, la orele di-

mineții, de Sfânta Liturghie Arhierască, oficiată de Preasfințitul Părinte Episcop Siluan împreună cu toți preoții Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria. La conferință vor susține prelegeri: pr. Cosmin Pop de

la Jaca va vorbi despre icoane, iar ieromonahul Visarion Tuderică va aborda o temă de actualitate, ținând cont de provocările vremurilor pe care le trăim, va susține o lucrare despre tineri și biserică. A.B.

Poza săptămânii

– Dă, Doamne, să trec cu bine și peste acest nou an școlar!

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

România consideră că minoritățile sunt punți de legătură cu statele unde se află, și nu motive de discordie

În perioada 12–16 august a avut loc a XI-a ediție a Universității de Vară de la Izvoru Mureșului, organizată de Centrul Cultural Toplița în parteneriat cu Fundația Națională pentru Românii de Pretutindeni, Centrul European de Studii Covasna-Harghita și cu sprijinul Departamentului Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni și al Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei. În acest an, tema aleasă a fost: *România și românii de la frontiera Uniunii Europene și NATO*. Reprezentanții comunităților românești din Serbia, Bulgaria, Ucraina, Ungaria și Republica Moldova au avut prilejul să se întâlnească și să discute cu înalți demnitari ai statului român, cu membrii Parlamentului de la București și Chișinău, problemele cu care se confruntă în țările în care trăiesc.

Băsescu cere solidaritate între români

În deschiderea Universității de Vară, președintele României *Traian Băsescu* i-a îndemnat pe toți reprezentanții românilor din jurul granițelor la solidaritate: „Primul lucru pe care aș vrea să vi-l cer dvs. este solidaritatea între ei a românilor din afara României. Dacă vreți ca România să fie eficientă în a vă sprijini, va trebui corectitudine și solidaritate. România poate finanța programe pentru recuperarea românismului, dar ne este imposibil să o facem atâta timp cât comunitățile de români sunt fragmentate. Nu vom finanța activități serioase acolo unde solidaritatea în comunitatea românilor nu există.” Președintele român a precizat că în ceea ce privește școlile românești din afara granițelor, în ultimii ani,

statul român a sprijinit în mod prioritar înființarea școlilor de duminică pe lângă biserici: „Atenție la nuanțe și pragmatism! A face în Ucraina școală pentru români presupune și un risc, să nu îți găsești de lucru în Ucraina pentru că nu vorbești ucraineana, același lucru și în Ungaria. Asta le spunem și liderilor UDMR care insistă pe școli în limba maghiară”.

Președintele României a mai adăugat că legăturile între state devin mult mai puternice atunci când există o comunitate a altui stat pe teritoriul lui: „Drepturile pentru minorități sunt o emblemă a nivelului de democrație, iar pentru mine e clar că Serbia și Ucraina mai au pași mulți de făcut pentru a fi definite ca state democratice. Vrem să fim pol de pace în regiune, și nu de discordie.”

(Continuare în pag. a 9-a)

EDITORIAL

„Român”, un cuvânt ce deranjează urechile politicianilor din Ungaria

Partea mai brează a presei din Ungaria a sesizat foarte corect zilele trecute niște fenomene, întâmplări cel puțin ciudate, legate de cuvântul „român”. Și anume, la un eveniment cultural organizat la Székesfehérvár, pe 19 august, înainte de ședința în deplasare a guvernului maghiar, orchestra care a evoluat înainte de discursul premierului *Orbán Viktor* a ales să cânte „Dansurile populare românești” ale lui *Bartók Béla*, care însă au fost prezentate doar ca... „dansuri populare”. Întrebați fiind organizatorii de la Primărie de ce nu s-a spus tot numele corect al piesei, aceștia s-au scuzat prin faptul că nu au vrut să stârnească un conflict diplomatic și mai bine au mutilat titlul original. De ce ar cauza un scandal diplomatic între Ungaria și România simplul fapt de a se pronunța titlul unei piese muzicale de-ale lui *Bartók* nu prea înțelegem, mai ales că, în Ungaria, *Bartók* e considerat un muzician și compozitor maghiar. Așa învață despre el copiii la școli, până și cei de la școlile românești, așa se scrie în toate lexicoanele. *Bartók* a cules atât folclor maghiar, cât și foarte mult folclor român sau slovac sau turc. Iar că printre cele mai frumoase compoziții ale lui *Bartók* se găsesc „Dansurile populare românești”, nu este vina muzicianului. Nu este vina românilor. Precum nu este vina nimănui. Piesa lui *Bartók*, un produs artistic de cea mai înaltă calitate, se numește așa pentru că așa a numit-o creatorul ei. Pentru că nu putea altfel. Aceste trei cuvinte (Dansuri populare românești, pe ungurește: *Román népi táncok*) identifică cel mai exact conținutul creației. Atât. Nimic mai mult. Dar nici mai puțin.

Că înainte de discursul premierului și a ședinței guvernului ungar ar fi periculos de rostit cuvântul „român” îi caracterizează numai pe acei politicieni maghiari care gândesc așa și pe autoritățile slugarnice, pupincuriste, care nu au curajul nici să gândească cu mintea proprie în fața mai marilor lor. Colac peste pupăză: primăria acuzată de această gafă scrie într-un comunicat prin care încearcă să-și repare greșeala că, de fapt, nu s-a deviat prea mult realitatea, deoarece aceste dansuri populare au fost culese pe acele vremuri „de pe teritoriul Ungariei Mari” (sic!). Logica parșivă a ungarilor parșivi a atins din nou culmi inimaginabile. În gândirea lor, în așa-zisa Ungarie Mare au trăit numai unguri, cultura ce s-a găsit acolo a fost numai ungurească. Periculoasă gândire! Dar, din păcate, în școlile din Ungaria asta învață copiii. Niște neadevăruri care fac mult rău. E foarte mare baiul în orice țară, când politica își pune amprenta asupra culturii, asupra învățământului, a valorilor culturale, când politicienii, aleșii poporului, în cele mai multe cazuri semidocti, se cred justificați de a schimba până și cultura după pofta lor.

Cum să rostești cuvântul „român” înainte de discursul premierului ungar? Și tocmai în „cetatea albă cu castel”, în Alba Regia, orașul vestit pentru locul de încoronare și înmormântare al regilor Ungariei? La mai bine de o mie de ani, în localitatea ridicată la rang de oraș de către însuși Regele Sf. Ștefan al ungarilor, cu o zi înainte de ziua națională din 20 august, dedicată Sf. Ștefan, rostirea cuvântului „român” sună a blasfemie. Jenantă gândire.

Norocul este că în Ungaria nu trăiesc doar politicieni semidocti, care cred că și în clipa când au ieșit din mama lor au avut deja mustăți și au purtat gaci largi de haiduci din pustă, ci și oameni normali, intelectuali și jurnaliști cu judecată, care își dau seama când lucrurile au luat direcții greșite.

Eva Șimon

Slujire arhierească inter-ortodoxă la Budapesta

La invitația și cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Mark de legorevsk, conducătorul Eparhiei Ortodoxe Maghiare din Ungaria, marți, 20 august 2013, la Catedrala Ortodoxă Maghiară din Budapesta a fost săvârșită Sfânta Liturhie Arhierească de către Preasfințitul Părinte Teodor, Episcop de Muncaci și Ujgorod, din cadrul Bisericii Ortodoxe a Ucrainei și Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, aflați în fruntea unui numeros sobor de preoți și diaconi aparținând Eparhiei Ortodoxe Maghiare, Sârbe și Române din Ungaria.

Cu acest prilej, în Catedrala Ortodoxă Maghiară din Budapesta, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, a fost cinstit, în ziua sa de prăznuire, și Regele Ștefan al Ungariei (†1038),

trecut în rândul Sfinților în anul 2000 de către Patriarhia Ecumenică.

În acest locaș de cult, întemeiat de comunitatea greacă și macedo-română din capitala Ungariei, a cărei construcție a început în anul 1791 și care a fost sfințit în anul 1801, de către Episcopul sârb de Buda, Dimitrie Stratimirovici, în a cărei jurisdicție se afla la acea vreme, de mai mulți ani se găsesc părticele din moaștele Sfântului Ștefan al Ungariei și ale Sfântului Cuvios Mucenic Moise Ungurul. Din anul 1949, biserica a trecut în jurisdicția Patriarhiei Moscovei, în care se află până în ziua de astăzi.

După canonizarea sa de către Patriarhia Ecumenică, ziua de 20 august, în care este prăznuit Regele Ștefan al Ungariei, dar este sărbătorită și Ziua Națională a Ungariei, a devenit și zi de

sărbătoare pentru credincioșii ortodocși maghiari și aparținând altor jurisdicții ortodoxe din Ungaria, care se adună în acest locaș de cult pentru săvârșirea Sfintei Liturghii și pentru a se bucura împreună de comuniunea frățească inter-ortodoxă. De mai mulți ani, răspunzând la invitația Chiriarhului locului, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Mark de legorevsk, Preasfințitul Părinte Episcop Siluan, însoțit de alți clerici ortodocși români din Budapesta, participă la această sărbătoare.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, potrivit tradiției locale, soborul slujitor a înconjurat biserica, stropind cu apă sfințită locașul de cult și pe credincioși, după care a urmat o agapă frățească comună, informează biroul de presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

Botez ortodox la Catedrala din Jula

Botezul este cea sfântă Taină prin care omul, prin apa sfințită a botezului, în numele Sfintei Treimi, dobândește iertarea păcatului strămoșesc, devenind membru al Bisericii lui Hristos. Duminică, 11 august, în Catedrala „Sf. Nicolae” din Jula a avut loc botezul micuțului *Daniel Țârlea*, fiul lui *Ioan Țârlea* și a *Brigitei Gurzău Țârlea* din Micherechi. Taina botezului a fost săvârșită de către *PS Siluan*, Episcopul Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria prin cufundarea în cristelniță. Nașii de botez au fost *Irma Sabău* și *Zoltán Bujdosó*. A.C.

Botez ortodox la Săcal

Taina Sfântului Botez este întâia dintre Tainele Sfintei Biserici, este ușa prin care se intră în Sfânta Biserică. Și numai ajungând membri ai Bisericii lui Hristos ne putem învrednici de primirea celorlalte Sfinte Taine.

Duminică, 18 august, în Biserica Ortodoxă Română din Săcal s-a săvârșit Taina Sfântului Botez pentru fetița *Petra Ana*, al doilea copil al părinților *Pacsika István* și *Drimba Katalin*, ce au ascultat de

cuvintele Mântuitorului care arată necesitatea Botezului: „Adevărat zic, de nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu.” (Ioan III, 5).

Nași de botez au fost *Drimba György* și *Batyika Renáta*, unchiul și mătușa micuței botezate. *Petra Ana* a fost botezată în cristelniță de către preotul *Ionuț Negrău*, primind astfel cea dintâi Taină din viața sa creștină.

A.N.

Șapte tineri români din Ungaria vor fi bursieri în România

Ministerul Educației Cercetării, Tineretului și Sportului din România a comunicat luni, 26 august, lista provizorie privind bursierii statului român, originari din Ungaria. Conform comunicatului apărut în pagina oficială a Ministerului Educației, la adresa www.edu.ro, 7 tineri de origine etnică română din Ungaria au fost admiși ca bursieri ai statului român la studii universitare de licență în învățământul de stat din România, începând cu anul universitar 2013-2014.

Potrivit acestuia, în acest an au fost admiși la studii universitare de licență în România următorii tineri: *Dumitru Bigu* din Micherechi și *Laura Cristina Burgel* din Mezőhegyes (ambii admiși la Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara – Medicină generală); *Robert Cristian Crișan* din Jula (Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara – Medicină dentară); *Akos Tırle* din Micherechi (admis la Universitatea de Vest din Timișoara – Limba și literatura

română); *Bence Komlodi* (admis la Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca – Relații internaționale și studii europene – instituția pentru an pregătitor de limba română); *Medard Bucin* din Macău (Universitatea de Vest din Timișoara – Limba și literatura română – an pregătitor) și *Carina Vitalis* din Seghedin (admisă la Universitatea de Vest din Timișoara – Psihologie – an pregătitor). Dintre cei 7 viitori studenți, trei sunt absolvenți ai Liceului „N. Bălcescu” din Jula.

A.B.

Maria Kiss Juhász (1948-2013)

În ziua Schimbării la Față a Domnului, pe 6 august, a trecut la cele veșnice româncă Maria Juhasz, născută Kiss, din Apatu. Cu doar câteva zile înainte de a împlini vârsta de 65 de ani, Maria Kiss a părăsit lumea pământească. Pe 13 august, a avut loc ceremonia de înmormântare, oficiată de parohul ortodox din Apatu, *Origen Sabău*, fiind apoi condusă pe ultimul drum de familia îndoliată, rude, prieteni și de membrii corului „Armonia” din Apatu, unde a activat de la înființarea acestuia până în ultima clipă din viață. Dumnezeu s-o odihnească în pace!

Film românesc de Ziua Limbii Române

Consulatul General al României la Seghedin organizează în cooperare cu Catedra de Limbă și Literatură Română din cadrul Universității „Juhász Gyula” și cu Studioul de televiziune în limba română „Ecranul nostru” din cadrul MTVA din Seghedin, o masă rotundă și o proiecție de film românesc dedicat Zilei Limbii Române. Evenimentul va avea loc pe 2 septembrie, începând cu ora 16.30 la consulatul din Seghedin, str. Kelemen László, nr. 5.

A.B.

Prima bibliotecă românească, inaugurată oficial la românii din Timocul sârbesc

În orașul Zajcear din Republica Serbia a fost inaugurată, luni, 12 august, prima bibliotecă românească publică din Valea Timocului, denumită simbolic, în cinstea lăcașului poeziei românești – Mihai Eminescu, transmite Agerpres. Președintele Mișcării Democratice a Românilor din Serbia (MDRS), *Natașa Tosici*, a declarat pentru Agerpres că Biblioteca Mihai Eminescu cuprinde un fond de carte de aproximativ 5.000 de exemplare, mare parte donate de diferite asociații culturale din România, celelalte achiziționate. „Avem un program permanent de împrumut și de lectură a cărților ce le deținem în patrimoniu. În zona noastră sunt mulți elevi și studenți care studiază în România și aceștia, mai ales pe perioada vacanțelor, sunt interesați să consulte bibliografiile școlare sau pur și simplu să se preocupe de cunoaște-

rea literaturii române”, a precizat Tosici. Ea a fost de părere că „MDRS este cu adevărat un forum puternic al românilor, cel mai vechi, care a acționat pentru redobândirea demnității naționale românești, pentru renașterea culturală și spirituală a comunității românilor din regiunile Timoc, Morava și sudul Dunării unde există aproximativ 200 de localități locuite de etnicii români”. „Nu mai putem accepta mitul că de 180 de ani românii din Serbia de nord-est nu citesc în limba română. În ultimii 20 de ani, mii de adulți și tineri trec frontiera în România. Aceștia nu sunt nici analfabeți și nici atât de inconștienți să nu cocheteze cu limba română. Prejudecățile trebuie abandonate definitiv de liderii diferitelor entități civile sau politice din Serbia de nord-est”, a afirmat Tosici.

În context, șefa MDRS a arătat că „indiferent de poziția grupuri-

lor anti-românești din anumite zone, românii, cărora li se mai zice și vlahi, vorbesc un grai a cărui origine se află în lexicul limbii române”.

„Adversarii limbii române nu mai trebuie să creadă că persoanele care vorbesc acest grai nu aparțin filonului latin. Adică ei pot citi în sârbește și în vlahesște, dar nu în limba română! Este o aberație, acum în secolul XXI să mai crezi în ineptii care, într-adevăr, pot provoca conflicte etnice. Dar, repet, nu este cazul nostru. Suntem români și punctum!, ca să-l citez pe marele poet al tuturor românilor, Mihai Eminescu”, a concluzionat Tosici.

La eveniment au participat zeci de români veniți din majoritatea localităților din Valea Timocului să fie martori la un moment crucial din istoria comunității lor, mulți dintre aceștia interesați să devină cititori ai bibliotecii.

Pe scurt...

JULA

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria organizează ședința Adunării Generale vineri, 30 august, ora 14.00. Pe ordinea de zi figurează depunerea jurământului unui nou deputat și alegerea în Comisia Culturală și Bisericească a AȚRU a unui nou membru. De la 1 septembrie 2013, susținătorul Liceului „N. Bălcescu” este AȚRU, astfel la ședință se va face și o prezentare și aprobare a bugetului.

JULA

Duminică, 1 septembrie, va avea loc serbarea de deschidere a anului școlar la Școala Generală și Liceul „Nicolae Bălcescu”. Festivitatea se va desfășura cu începere de la ora 16.00, în sala festivă a Centrului Cultural Românesc. Prima zi a anului școlar 2013/2014 va fi luni, 2 septembrie.

BUDAPESTA

La 4 septembrie, cu începere de la ora 19.00, în încheierea ciclului „Film Club – Filme românești de azi”, ICR Budapesta îi invită pe cinefili la comedia romantică „Bună, ce faci?”. Filmul artistic românesc „Bună, ce faci?” va fi prezentat cu subtitrare în limba maghiară.

JULA

Ziua culturală a românilor din Ungaria, planuită pe 7 septembrie, din motive tehnice se amână pe 28 septembrie. Evenimentul ce reunește anual formații de dansuri și soliști din mai multe localități din Ungaria este organizat de Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria. În aceeași zi, va avea loc și festivalul gastronomic românesc. Programul va începe la ora 10.00.

MICHERECHI

Consiliul local al satului Micherechi organizează ediția a XI-a a Festivalului Castraveților în zilele de 20-21 septembrie. Participanții sunt așteptați cu un bogat program cultural și distractiv. Se pare că cel mai așteptat moment de către micherecheni va fi concertul artistului Connect-R, care va avea loc vineri, în seara de 20 septembrie.

Festivalul Sziget 2013: muzici excelente, mulți străini și o amintire de neuitat

Ca odihnă de vară, după un an universitar încărcat și extrem de greu, am ales programul Festivalului Sziget. Deoarece am auzit multe vești bune despre atmosfera festivalului, plus multe medii de pe internet ne-au recomandat ca pe cel mai mare festival în aer liber din țară, ne-am gândit să facem și noi o probă de a ne forma propria noastră părere.

Din păcate, câteva formații renumite nu au acceptat invitația la festival. Pe afișul festivalului am citit numele următoarelor formații: Blur, Biffy Clyro, Dizee Rascal, Nero, Editors, Mika, Enter Shikari, Netsky, Katy B, nume care atrag mai ales generația tânără.

După carnavalul Quimby în Lumea Minunilor, într-o zăpușeală mare a pornit programul de cinci zile. În prima zi, pentru noi cel mai interesant și cu o notă personală a fost cântărețul Alex Clare, cu melodia „Too Close”, care e cunoscută de mulți din radio și de la televizor. Adu-nă nebuniile electronice dupstep-ul și drum&bass-ul și cântă emoționant soul sau R&B cu un efect nemaipomenit. Cea mai valoroasă prezentare a

primei zile a fost din partea lui Nick Cave & The Bad Seeds. În cadrul repertoriului se schimbau piesele rapide, lirice, unele păreau monoloage.

A doua zi am continuat la scena mare urmând interpretarea Reginei Spector, care ne-a plăcut grozav. Era zăpușeală, dar fanii s-au adunat la concert, care a reușit foarte bine. Nici o oră nu a fost pe scenă, dar ne-a încântat cum arăta în rochia albă, fardată tipător. În fiecare clipă am simțit prezența ei, cu toate că uneori numai cu vocea a cântat, alteori la pian. A doua zi s-au mai prezentat interpreții renumiți Dizee Rascal și Ska-P. Primul a interpretat o figură gangster-rapper, dar în a doua parte a concertului am avut ocazia să ascultăm melodii maghiare de la formația Kowalsky și Vega. La concert au participat puțini spectatori.

Formația Blur a evoluat în ziua a treia. Nu întâmplător a fost arhiplină piața din fața scenei. La festival această formație a fost cea mai renumită. La sfârșitul zilei, pe scena formațiilor maghiare, Punnany Massif muzic ne-a oferit a gamă variată, începând de

la cântece populare și alte prelucrări, până la Imnul Sziget.

Penultima zi a fost pentru noi cea mai interesantă și cel mai mult așteptată. Programul a început după-masă la ora patru, cu formația Enter Shikari. Au interpretat melodii metalice. Concertul irlandezilor The Fratellis, care a reprezentat stilul rock, a fost foarte reușit. În centru a figurat chitara bass, chitara și toba, oferind o atmosferă bună. Melodiile au pătruns în inimile noastre, nu ne-am plictisit. După concert ne-am îndepărtat foarte repede de scena mare ca să nu fim stropiți cu vopsele roz, fiindcă a urcat pe scenă trupa „Color Party”. Au împărțit pungi cu vopsele pe care spectatorii le aruncau. Seara s-a prezentat Mika. N-am stat prea mult să-l ascultăm, deoarece stilul lui nu e pe gustul nostru, cu toate că și el este un nume greu. Melodiile sale sunt ascultate cu plăcere la radio. De exemplu: Relax, Big girl You Are Beautiful, Lollipop. Culmea spectacolului a fost formația Parovoz Stelar Band cu un stil swing, care a încântat spectatorii îndemnându-i la dans. Ei se prezintă des în Ungaria, merită măcar o dată să participăm la un concert de-al lor.

Ultima zi am așteptat cu deosebit interes programul lui Franz Ferdinand, reprezentant al rockului britanic al cărui nume ne-a fost

cunoscut. Programul trupei a fost perfect, dinamic și ritmat, conținând cele mai cunoscute șlagăre și câteva cântece de pe discul nou.

Ultimul DJ a fost David Guetta, cel mai cunoscut reprezentant al muzicii electronice. Mai mult de 10.000 de fani s-au distrat până la nebunie. Aici decorația – ca și focul artificial, fumul – primește un accent

mai mare decât muzica.

În final, putem rezuma despre Sziget 2013: am ascultat muzici excelente, ne-am întâlnit cu mulți străini englezi, olandezi, ruși. Acest festival are o atmosferă unică, fermecătoare și într-adevăr este o amintire de neuitat să participi măcar o dată în viață.

Gheorghe Berényi –
Ákos Szabó

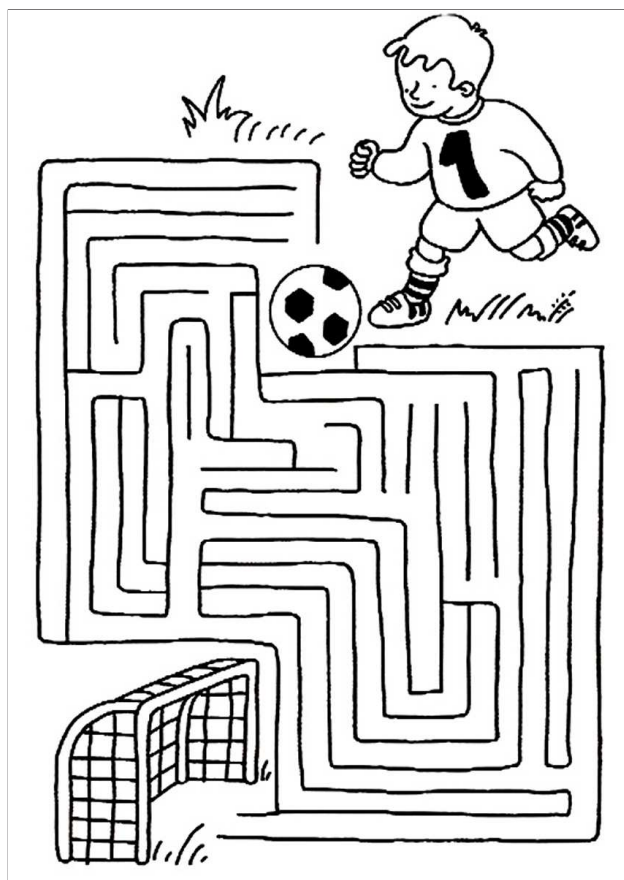
Concurs de compuneri

„Cum mi-am petrecut vacanța mare”

Redacția „Foaia românească” lansează un concurs de compuneri pentru elevi de școala generală, clasele I–VIII, din comunitatea românească din Ungaria. Creațiile tinerilor, la liberă alegere, trebuie să aibă tema „Cum mi-am petrecut vacanța mare”. Compunerile vor fi redactate în limba română, iar cele mai reușite dintre ele vor fi publicate în revista „Foaia românească” și premiate cu pachete de rechizite școlare. Termenul limită de realizare și trimitere a creațiilor este 6 septembrie 2013. Acestea pot fi trimise pe e-mail: foaia@foaia.hu sau prin poștă la adresa: Foaia românească, 5700, Gyula, str. Dozsa, nr. 8.

Labirint

Colorează în această planșă cu jocuri traseul pe care trebuie să-l parcurgă mingea pentru a ajunge în poartă.

GHICITORI

Între palme scuturată,
Cerne pulbere curată.
(făina)

Într-o cușcă mulți căței,
toți sunt albi și rotofei,
mama-i pune la mujdei.
(usturoiul)

Mama sau bunica-l face,
Îl frământă și îl coace.
Cu stafide,
nuci sau mac.
Ați ghicit! E...
(cozonac)

Vacanța de vară este pe sfârșite

Potrivit structurii noului an școlar, publicată în Monitorul Oficial, vă informăm despre cele mai importante date:

Prima zi de școală: 2 septembrie

– Anul școlar 2013/2014 va începe pe 2 septembrie și va avea 180 de zile de cursuri, cu excepția claselor terminale din învățământul liceal, în care elevii vor învăța doar 179 de zile. Sesiunea de toamnă a examenelor de bacalaureat, proba în scris va fi în perioada 11–25 octombrie, iar probele orale se vor desfășura în perioada 6–29 noiembrie.

Vacanța de toamnă va fi în luna octombrie

– Prima vacanță va fi cea de toamnă, care va începe pe 28 octombrie și va dura până pe 31 octom-

brie, ultima zi de școală înainte de vacanța de toamnă va fi vineri, 25 octombrie, iar elevii vor relua cursurile luni, 4 noiembrie.

Vacanța de iarnă: 23 decembrie–3 ianuarie 2014

– Elevii vor sta în vacanța de iarnă din 23 decembrie până pe 3 ianuarie 2014, deci ultima zi de școală va fi 21 decembrie (sâmbătă). Cursurile primului semestru al anului școlar 2013/2014 vor fi reluate luni, 6 ianuarie.

Sfârșitul primului semestru

– Primul semestru se va încheia pe 17 ianuarie. Părinții și elevii vor fi anunțați despre rezultatele primului semestru până la data de 24 ianuarie.

Vacanța de primăvară: 17–22 aprilie 2014

– Vacanța de primăvară va avea loc în perioada 17–22 aprilie. Ultima zi de școală va fi miercuri, 16 aprilie, iar elevii vor relua cursurile peste o săptămână, miercuri, 23 aprilie.

30 aprilie 2014: ultima zi de școală pentru liceeni

– Pentru elevii clasei a XII-a, care în acest an școlar vor da examenul de bacalaureat, ultima zi de școală va fi pe 30 aprilie. În perioada 5–26 mai se vor desfășura examenele de bacalaureat, probele în scris. Examenele orale de bacalaureat vor avea loc în perioada 5–27 iunie 2014.

13 iunie 2014: ultima zi de școală

– Pentru elevii școlilor generale și a liceelor ultima zi de școală va fi vineri, 13 iunie. Ana Cioca

Biserica ortodoxă din Mișcolț strigă după ajutor

Preotul și credincioșii ortodocși din Mișcolț, localitatea în care a văzut lumina zilei marele Mitropolit al Ardealului, Andrei Șaguna, se adresează cu o rugămintă și către credincioșii români.

Dragi frați și surori! Știm bine cu toții că biserica noastră ortodoxă din Mișcolț, luată în evidență ca monument istoric și arheologic, are o frumusețe aparte, și este una dintre cele mai valoroase tezaururi culturale-religioase ale orașului. Suntem mândri că noi avem posibilitatea să ne rugăm în acest sfânt locaș minunat! Dar această biserică de o frumusețe fără pereche în momentul actual este amenințată de un pericol foarte mare. În anul 2012, dr. Kárpáti László, muzeolog, istoric al artelor, a descoperit apariția și acțiunea gravă a fungilor asupra acoperișului bisericii. Un expert chemat de Fundația pentru Muzeul Ortodox din Mișcolț a confirmat și el acest fapt, iden-

tificând specia fungilor, și a elaborat un plan de acțiune urgentă. În caz contrar, acoperișul s-ar putea prăbuși, iar tavanul s-ar putea năruși, punând în pericol vieți umane și inestimabile tezaururi artistice!

După planul de buget, elaborat pentru proiectul activității de restaurare, efectuarea lucrărilor necesită 3.650.000 Ft + TVA. Pentru suma respectivă – cu implicarea noastră activă –, pe lângă cele două obiective din Budapesta (EPER-2013-63604, PÁLYAZATI AZONOSÍTÓ EGYH-EOR-13-0684, kód: REG-146817-6), Biserica Ortodoxă Maghiară a făcut cerere în cadrul unor proiecte de finanțare susținute de Ministerul Resurselor Umane pentru Biserici. Din păcate, Episcopia noastră a primit numai o parte din suma solicitată, sumă ce permite doar realizarea parțială a planurilor din Budapesta. Am apelat și la autoritățile administrative din orașul Mișcolț, care ne-au asigurat

de sprijinul lor, dar dată fiind situația materială actuală, orașul nu poate să asigure finanțarea totală. Vom încerca să contactăm și companiile locale.

Suntem conștienți de faptul că în zilele noastre majoritatea oamenilor suferă din cauza lipsurilor materiale. Totuși îndrăznim să Vă rugăm, dragi frați și surori, prieteni, doritori de bine, să contribuiți cu donații la salvarea bisericii noastre! Cu prilejul „Săptămânii de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor” s-au adunat 100.000 Ft. Vă mulțumim foarte mult pentru sacrificiu! Membrii bisericii noastre sunt gata să contribuie și prin muncă în comun la salvarea acestui monument. Orice sprijin, orice ajutor, oricât de mic, este binevenit și îl primim cu mare recunoștință.

Vă rugăm să ajutați la salvarea acestei biserici ortodoxe de o rară frumusețe, din Mișcolț! Vă așteptăm, așadar, donațiile dumneavoastră în contul următor:

Miskolci Ortodox Múzeumért Közhazsnú Alapítvány
3525 Miskolc, Deák tér 7.

Számlaszám (Numărul de cont): Budapest Bank
10102718-10371815-00000002

IBAN: HU46 10102718 10371815 00000002

Swift: BUDAHUHB

Megjegyzés (Notă): A Templom megmentésére (Pentru salvarea bisericii).

Dumnezeu și Maica Domnului să vă ajute! În numele Parohiei Ortodoxe Sfânta Treime din Mișcolț:

Tatárka Kirill, preotul paroh însărcinat
(kirilltatarka@gmail.com)

În grădina bunicilor...

Secerișul era o activitate cu o puternică însemnătate în lumea satului de odinioară. Grâul a însemnat pâinea cea de toate zilele. Secerișul începea la începutul și se încheia pe la sfârșitul lunii iulie. Grâul era cosit de către bărbați cu coasa. După ce bărbații

l-au cosit, femeile formau mănunchiuri, iar apoi îl așezau în legători. Două mănunchiuri așezate pe o legătoare forma un snop. La mijlocul holdei se strângea doi snopi din care bărbații formau crucile. După

Seceratul grâului

formarea crucilor, femeile greblau și adunau spicele de grâu. După aceea, crucile erau transportate la casele oamenilor cu căruța. Cu trecerea timpului, această muncă s-a tehnologizat, coasa a fost treptat abandonată, în favoarea altor unelte mecanizate, precum combina agricolă. Bunicii mei îmi povesteau despre această muncă grea a seceratului. Totuși, munca de pe holde

a avut o însemnătate foarte mare în viața omului. Odată cu apariția erbicidelor nu mai găsim maci, neghină. Fetele nu mai împletesc cununi, iar preotul nu mai sfințește grâul.

La șes, grâul este cereala de bază a pâinii, iar în regiunile muntoase se cultivă secară și orzul. În regiunile mai îndepărtate, în China, meiul este cultura de bază. Meiul este cultivat

încă în India, Rusia, Turcia și România. Hrișca este un aliment foarte răspândit în America, la fel ca și fulgii de ovăz.

Alacul este o cereală și o rudă foarte apropiată cu grâul. Alacul a fost uitat o perioadă de timp, iar acum se cultivă mai intens. La firma bio Criș-Mureș din Jula se cultivă această plantă în condiții bio, pentru nutrețarea vitelor, dar din alac se mai face și bere.

Csaba Tárlea,
un pasionat al grădinăritului

Păstrătorii de tradiții din Aletea au evocat în 2001 obiceiurile secerișului de odinioară

România consideră că minoritățile sunt punți de legătură cu statele unde se află, și nu motive de discordie

(Urmare din pag. a 3-a)

Vrem ca pas cu pas statele din jurul nostru să-i trateze pe români așa cum îi tratăm noi pe minoritari în România: cu dreptul de a-și păstra limba, cultura, cu dreptul de a fi aleși automat în Parlament. România pleacă de la premisa că minoritățile sunt punți de legătură și nu de discordie."

În încheiere, Băsescu a arătat că Universitatea de Vară va fi utilă dacă fiecare va împărtăși în mod veridic realitățile din comunitatea pe care o reprezintă și a urat participanților ca Universitatea de la Izvoru Mureșului să nu fie o replică a celei organizate la Tușnad. „România trebuie să facă tot mai multe: mai multe burse, mai multe tabere pentru copiii din jurul granițelor, mai mulți bani care să ajungă la comunitățile românești. Pe de altă parte, cerem să nu se mai certe asociațiile de români. Dacă acestea ar vorbi aceeași limbă, ne-ar fi mult mai ușor. Vă cerem un singur lucru: solidaritatea asociațiilor, nu contopirea lor."

Corlățean vrea dialog cu Budapesta

În discursul său de la Izvoru Mureșului, ministrul de Externe, Titus Corlățean, a făcut referire la ultimele evoluții ale relațiilor bilaterale cu Ungaria: „Retorica războinică este anacronică, populistă și necredibilă, este nevoie de dialog permanent cu Budapesta, inclusiv pe teme divergente". Șeful diplomației române a vorbit de relația cu Ungaria sub guvernul FIDESZ ca fiind una complexă, nu simplă, dar a subliniat în repetate rânduri importanța dialogului cu Budapesta și reafirmarea principiilor din tratatul de bază dintre cele două țări: „Avem un parteneriat european, strategic cu Ungaria și trebuie să lucrăm ca acela să prevaleze, nu tensiunile, nu retorica extremistă naționalistă. Dar pentru asta trebuie să ai un dialog, să lucrezi. Nu cu retorici războinice prin intermediul presei rezolvăm aceste chestiuni. E necesar dialogul și e necesar

să ne concentrăm pe ceea ce este important și pozitiv în relația bilaterală."

Bursele: un succes individual și nu al comunității

Participanții s-au bucurat și de prezența Ecaterinei Andronescu, șefa Comisiei de Învățământ din Parlamentul României, ministrul Educației și Cercetării între anii 2000–2003. Cunosând foarte bine problemele românilor din jurul granițelor și pe baza experiențelor din ultimii ani, aceasta a precizat că se impun proiecte noi prin care să se sprijine altfel. A exemplificat: dintre cei care primesc bursă în Republica Moldova, după terminarea cursurilor în România, 5% se întorc în RM, 7% rămân în România, iar restul iau calea Occidentului. Din asta se poate concluziona că este vorba doar de un succes individual și nu al comunității. De aceea se impune o strategie nouă, care să atragă și fondurile europene și să profite de performanțele tehnicii de azi. A dat exemplul unui profesor de matematică de la Harvard, care nemulțumit fiind de pregătirea precară a studenților săi, a inițiat în 2004 un video curs de matematică, la început pentru un singur student (nepoata sa), ajungând în anul 2012 la 6 milioane de cursanți. Ecaterina Andronescu a arătat că este foarte importantă și sprijinirea profesorilor. A mai adăugat că proiectul de lege al învățământului prevede și un articol

referitor la românii de peste graniță.

Cristian David vrea să susțină oamenii care trăiesc românește

Ministrul delegat pentru Românii de Pretutindeni, Cristian David a precizat la Izvoru Mureșului că Departamentul pe care îl conduce și-a propus prin activitatea sa: să aperse drepturile românilor de pretutindeni, să-i susțină pe aceștia în dorința lor de păstrare a limbii, a tradițiilor și a identității lor, să susțină procesul de integrare în Italia, să fie o punte de legătură cu cei rămași acasă, să susțină o imagine pozitivă a României și a românilor. El a declarat: „În afara elementelor de conștiință trebuie să ne găsim un loc în Europa, în care să ne păstrăm tare și răspicat identitatea. E o luptă de afirmare pe care o duce fiecare stat. Sunt oameni care și-au făcut o vocație din a trăi românește și ei trebuie susținuți. Vorbim în continuu de particularitățile problemelor din comunitățile românești din afara granițelor, lucru-

rile sunt în permanentă schimbare, trebuie să urmăm dinamica comunităților românești."

„Identitatea e mai importantă decât mărirea salariilor"

Pe parcursul lucrărilor universității de vară s-a vorbit și despre diferența mare între sumele alocate de statul român minorităților de pe teritoriul său în comparație cu cele alocate românilor din afara granițelor. Astfel, în timp ce la cei 2 milioane de cetățeni români minoritari statul alocă anual 30 de milioane de euro, celor 10 milioane de români aflați peste hotare doar 2 milioane de euro. Senatorul Viorel Badea a declarat că „identitatea e mai importantă decât mărirea pensiilor și salariilor". Și Eugen Tomac, președintele Comisiei pentru comunitățile românești din afara granițelor țării din cadrul Camerei Deputaților a arătat că statul român trebuie să se implice mai mult în înființarea instituțiilor românești peste hotare, biserici, școli.

Românii supraviețuiesc prin credință

Universitatea de vară de la Izvoru Mureșului s-a desfășurat ca de fiecare dată sub patronajul Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei, a ÎPS Ioan Selejan, participantii având privilegiul de a-l cunoaște pe Întâistătătorul Episcopiei și de a vedea ctitoria sa: minunea de la poalele muntelui Hășmașu Mare, de unde izvorăște Mureșul cel legendar, Mănăstirea Adormirea Maicii

Domnului. Pentru călătorul sosit de pretutindeni, dar mai ales pentru românul sosit din afara granițelor țării-mame, a fost un privilegiu și un miraj deosebit să vadă puterea credinței și a trăirii cu adevărat românești, încă din ajunul sărbătorii, la slujba priveghiului Adormirii Maicii Domnului, când mulțimea de credincioși cu lumânări aprinse în mână a participat până spre zori de zi. În curtea mănăstirii, ardeau și lumânările celor care cu răbdare își așteptau rândul la spovedanie, în speranța Sfintei Împărtășanii de a doua zi. Părinți preoți, duhovnici îi așteptau cu răbdare și cu sfaturi pe cei care dintr-un motiv sau altul în Postul Sfintei Maria nu au reușit să-și elibereze sufletul. Amintind prin acesta că dincolo de viața noastră civilă, de responsabilitățile pe care le avem, cu toții rămânem elevi sorțiți să învățăm și să ne perfecțăm.

Românul întors acasă chiar și numai pentru un moment a înțeles că toate acele lumânări aprinse și vie din toiul nopții sunt mărturia la minunea cum a supraviețuit prin credință poporul român în vâltoarea istoriei. Cu această lumină aprinsă pentru totdeauna în suflet se întorc la vetrele lor.

A doua zi, 15 august, Liturgia Arhierască a fost săvârșită de ÎPS Ioan Selejan, Întâistătătorul Episcopiei Ortodoxe Române a Covasnei și Harghitei în fruntea unui sobor de preoți.

Au participat alături de credincioșii români și președintele Traian Băsescu, Titus Corlățean, ministrul Afacerilor externe, senator Ecaterina Andronescu, Jean Adrian Andrei, prefectul județului Harghita.

După Sfânta Liturghie, ÎPS Ioan Selejan a împărțit tuturor celor prezenți câte un drapel amintind semnificația culorilor și în demnul de a-și păstra credința și simțirea românească, de a fi demni oriunde îi vor purta cărările destinului.

Gabriela Enea Elekes

România are opt ambasadori ai turismului românesc

Primii opt ambasadori ai turismului românesc au semnat, pe 19 august 2013, contractul pentru România Turistică cu dorința de a se implica în promovarea imaginii țării pe plan intern și internațional și au primit pașapoartele de ambasadori după ce s-au angajat să-și „transpună capitalul de imagine” pentru dezvoltarea turismului autohton în cadrul programului „România promovată prin valori”, transmite www.agerpres.ro. Fiecare dintre cele opt personalități va promova un anumit segment al turismului autohton. Grigore Leșe a devenit ambasador pentru turismul rural, Elisabeta Lipă pentru cel balnear, Ivan Patzaichin pentru ecotu-

rism, Gabriela Szabo pentru turismul activ și de aventură, Ștefan Popa Popas pentru cel cultural, Ilie Năstase pentru city break-uri, Gheorghe Zamfir pentru circuite istorice, iar Iolanda Balaș Soter va promova turismul montan.

Prima ediție a Galei de decernare a titlului de Ambasador al Turismului Românesc s-a desfășurat la inițiativa ministrului delegat pentru IMM-uri, Mediu de afaceri și Turism, Maria Grapini.

A.B.

Descoperire istorică: Arheologii greci susțin că au găsit mormântul lui Alexandru cel Mare

Un grup de arheologi din orașul grec Amphipolis, din Serres, afirmă că a făcut una dintre cele mai mari descoperiri din istorie – mormântul lui Alexandru cel Mare, informează greekreporter.com.

Arheologii spun că mormântul are o circumferință de 498 de metri și este o „mostră de perfecțiune” care ar fi putut fi construită numai pentru un rege. Mormântul este acoperit cu marmură de calitate superioară, lucrată excepțional având în vedere uneltele de care dispuneau oamenii în epocă. Mormântul era acoperit cu pământ și decorat cu un leu, o sculptură cunoscută ca Leul din Amphipolis, care a fost restaurată și mutată din zonă după ce a fost descoperită de niște soldați greci în 1912.

Alexandru cel Mare (20 iulie 356 î.e.n. – 10 iunie 323 î.e.n.), cunoscut și ca Alexandru Macedon, Alexandru al III-lea al Macedoniei și Alexandros III Philippou

Makedonon, rege al Macedoniei, a fost unul dintre primii mari strategii și lideri militari din istorie. În timpul domniei sale a făcut numeroase cuceriri, macedonenii ajungând să stăpânească Orientul Apropiat.

Misterul morții sale nu a fost elucidat nici până în prezent, unii spunând că a murit din cauza malariei, alții, pentru că a fost otrăvit, potrivit wikipedia. De asemenea, unii istorici spun că ar fi murit din cauza unei febre tifoide luate de la bunul său prieten Hefaiston, alții spun că s-ar fi îmbolnăvit de gripă aviară. Printre posibilele cauze ale decesului vehiculate de-a lungul timpului se numără meningită, o boală venerică (Alexandru cel Mare era bisexual), o maladie hepatică provocată de excesul de alcool, oboesală, pancreatită, etc.

Strabon, Plutarh și Pausanias scriu că trupul neînsuflit al lui Alexandru cel Mare ar fi fost înhumat la Alexandria, într-un mausoleu numit „Soma” („mormânt”, în greaca veche). Un sarcofag din aur și o construcție grandioasă au fost construite cu acest prilej.

O altă ipoteză este că trupul lui Alexandru cel Mare a fost îmbălsămat și, după o călătorie de doi ani, convoiat funerar a sosit în Egipt, dar nu se știe care era destinația finală. Unii istorici susțin că ar fi fost oaza Siwah, unde oracolul lui Ammon confirmase, cu câțiva ani înainte, originea divină a lui Alexandru. Alții vorbesc despre Memphis, în Egipt.

După oficializarea creștinismului, în secolul al IV-lea, nu a mai apărut nicio menționare a mormântului lui Alexandru cel Mare.

Cartea săptămânii

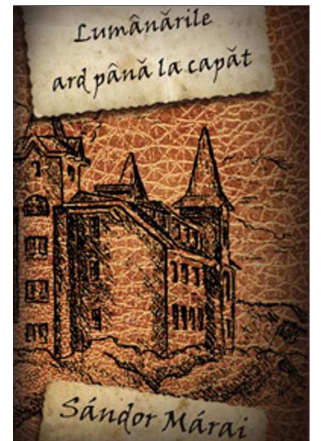
Márai Sándor: Lumânările ard până la capăt

După patruzeci și unu de ani, doi bărbați, prieteni inseparabili în tinerețe, se întâlnesc pentru ultima oară. Fiecare dintre ei a supraviețuit așteptând acest moment. Unul, în castelul strămoșilor, trăind trecutul în fiecare zi, celălalt, călător prin lumea largă, fugind de trecut în fiecare zi. Între ei, ca o umbră, amintirea unei femei. Reîntâlnirea are loc în același decor ca în urmă cu patruzeci și unu de ani, pe masă ard aceleași lumânări albastre, cei doi iubesc, în continuare, aceeași femeie. Mitteleuropa tinereții lor nu mai există însă, iar războiul îndelung plănuț nu le poate reda nici prietenia, nici dragostea.

„Lumânările ard până la capăt”, cel mai cunoscut și mai iubit roman al lui Márai, a apărut în anul 1942, într-un moment puțin prielnic pentru literatură, și a fost redescoperit la sfârșitul secolului XX pentru a fi trecut direct în rândul capodoperelor (traducerea în italiană apărută în 1997 a fost, luni în șir, cea mai bine vândută carte). A fost ecranizat în anul 2006, în regia lui István Iglódi, și tot în 2006 a fost dramatizat și pus în scenă la Duke of York's Theatre, Londra, cu Jeremy Irons în rolul titular.

„Literatura secolului XX – pe care o credeam stinsă și îngropată – a primit darul postum al unui nou maestru pe care îl vom alăturea în viitor lui Joseph Roth, Stefan Zweig, Robert Musil, și chiar și altor semize pierduți, Thomas Mann și Franz Kafka. Numele său este Sándor Márai.” (Die Zeit)

„Acest mare scriitor european nu numai că disecă – în mod strălucit – o relație triunghiulară din vechiul Imperiu Austro-Ungar, el surprinde și pandemoniul relațiilor dintre oameni: jarul mocnind al sentimentelor, al dorinței, al dragostei, al urii și al răz-

bunării. Este o carte desăvârșită, o capodoperă.” (Der Spiegel)

Prozator, poet și dramaturg, Márai Sándor (1900–1989) s-a născut la Kassa, în Imperiul Austro-Ungar (astăzi Košice, în Slovacia). Scriitor cosmopolit, Márai a cunoscut încă de la publicarea primelor sale romane un succes extraordinar, devenind cel mai iubit scriitor de limbă maghiară al generației sale, după ce, pentru o foarte scurtă perioadă, luase în considerare ideea de a scrie în limba germană.

Profund antifascist, Márai a luat atitudine și împotriva ocupației sovietice, hotărând să părăsească Ungaria în 1948. După o viață de peregrinare, s-a stabilit în cele din urmă la San Diego, în Statele Unite. A refuzat publicarea scrierilor sale sub regimul comunist, dar nu a abandonat legăturile cu Ungaria, colaborând douăzeci de ani cu redacția maghiară a postului de radio „Europa Liberă”. În februarie 1989, singur, istovit de un exil fără speranță, Márai s-a sinucis, fără să bănuiască apropiata „eliberare” a Estului European. În 1990 i s-a acordat postum Premiul Kossuth.

Márai este astăzi recunoscut ca unul dintre marii scriitori ai Europei și, contestabil, parte a canonului literar al secolului XX.

Cartea a apărut la Editura Curtea Veche, în anul 2011, în Colecția Byblos. Traducător: Anamaria Pop.

TV

Românii de lângă noi

Sâmbătă, 31 august, ora 16.00,
TVR Internațional

„Românii de lângă noi” este o emisiune dedicată comunităților de români din jurul granițelor țării. Dificultățile cu care se confruntă, modul în care au reușit să-și păstreze identitatea națională, religia, tradițiile și limba, toate acestea sunt teme abordate de realizatorii emisiunii.

Să v-amintiți Duminică...

Duminică, 1 septembrie, ora 13.00,
Național TV

Emisiunea realizată de Florentina Satmari și prezentată de Corina Chiriac, aduce în prim-plan tradițiile cultural-folclorice din diferite regiuni ale țării. Telespectatorii au ocazia de a cunoaște, prin intermediul fiecărei ediții, frumusețea folclorului românesc autentic, tradițiile și obiceiurile țării noastre, dar și de a se întâlni cu nume consacrate din muzica ușoară românească și nu numai.

Cireașa de pe tort

Duminică, 1 septembrie, ora 19.30, Prima TV
Cel mai nou cooking-show autohton hrănește pofta de divertisment a telespectatorilor. În fiecare săptămână, dintr-un grup de patru vedete cu sare și piper, fiecare pregătește cina pentru celelalte trei, de joi până duminică. Grupul de vedete cuprinde persoane cunoscute din diverse domenii, precum sport, politică, modă sau showbiz. Vedeta care gătește este urmărită pe tot parcursul zilei. Telespectatorii o vor vedea cum merge la piață cu limuzina, scuterul sau taxiul, cum cumpără ce trebuie pentru cină, negociază prețul cu zarzavagii sau culege ingredientele necesare din propria grădina, și ajunge în bucătărie, unde își etalează maiestria în ale gătitului. În cele din urmă, în fiecare seară, la finalul cinei, vedeta care a gătit primește puncte de la celelalte trei. În funcție de numărul de puncte, duminică, se desemnează cel care va primi un premiu și titlul de „Gazda Perfectă”. Invitații dau puncte gazdei pentru mâncare, dar și pentru felul în care a aranjat masa, pentru atmosfera și felul în care au fost primiți. Cel care va evalua prestația vedetelor este Horia Varlan, maestrul bucătar care va lua „Cireașa de pe tort”. Absolvent al cursurilor de artă culinară de la Cleveland Community College din SUA și posesor al diplomei de „Maestru în Artă Culinară”, Horia a lucrat atât în România, cât și peste hotare, având o vastă experiență managerială în activitățile hoteliere.

EXPO

Târg de Școală

Joi, 12 septembrie 2013, ora 9.00 – Duminică,
15 septembrie 2013
Oradea, Galeria Real 1 (Str. Ogorului, Nr. 171)

Professional Advertising & Events în parteneriat cu Galeria Real 1 din Oradea vă așteaptă în perioada 12–15 septembrie 2013 la cel mai mare târg de rechizite și oferte educaționale din Oradea.

Târgul de școală este evenimentul ideal pentru prezentarea celor mai bune instrumente de învățământ în cadrul căruii veți găsi cea mai variată ofertă de rechizite și oferte educaționale pentru începerea noului an școlar. Învățământul de astăzi este într-o continuă evoluție, iar acest eveniment concretizează relația directă dintre producătorii, distribuitorii și comercianții din domeniile legate de învățământ, prin implicarea directă în formarea și educația elevilor și studenților. În cadrul târgului vor avea loc ateliere de creație, unde copiii vor lua pe loc lecții de origami, pictură pe sticlă, etc. și vor învăța să confecționeze bijuterii, workshop-uri, testări de produse sau servicii educaționale, etc.

CONCERT

Gală de operă Open Air

8 septembrie 2013, ora 19.30
Arad, Parcul Reconcilierii
dirijor: Dorin Frandese
solisti: Lavinia Chereches - soprana
Ramona Zaharia - mezzosoprana
Cristian Balasescu - tenor

foaia@foaia.hu

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

2 SEPTEMBRIE, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

3 SEPTEMBRIE, MARȚI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

4 SEPTEMBRIE, MIERCURI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

5 SEPTEMBRIE, JOI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

6 SEPTEMBRIE, VINERI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Marieta Gavra: „Femei celebre” 16.30: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

7 SEPTEMBRIE, SÂMBĂTĂ (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: „Pe unde Europei” – emisiune euroregională realizată de studiourile de radio din Timișoara și Seghedin 17.55: Încheiere

8 SEPTEMBRIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

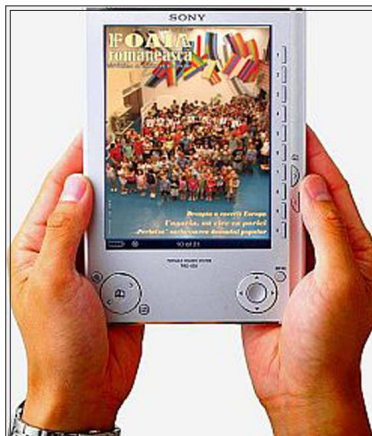
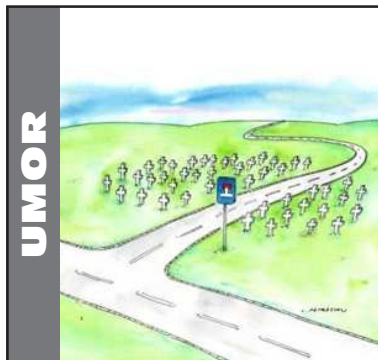
Ecranul nostru

miercuri, 4 septembrie, m1, ora 12.55
joi, 5 septembrie, Duna TV, ora 7.00

Emisiunea românească televizată va evoca cei 20 de ani de la înființarea Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria. În montaj veți putea urmări un interviu cu dr. Maria Berényi, directoarea Institutului de Cercetări, care ne va vorbi despre realizări și planuri.

Realizator: Ștefan Crâsta

Nu răspundem pentru eventuale modificări în programele radio și tv!

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” va cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar.

„E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft
6 luni – 2000 ft
12 luni – 3500 ft

Glume

Petre, cioban de meserie, e în armată. El trimite soției un plic în care era un desen. Pe foaie erau desenate o floare, doi copii, o fântână, un soare și o babă. Soția a descifrat desenul: „Floareo, ai grijă de copii să nu cadă în fântână!”

♦ ♦ ♦

Un polițist vede un automat, se apropie de el și bagă o fișă. Deodată apare un pahar și începe să curgă cafea. Polițistul ia paharul, îl bea și mai bagă o fișă. Din nou apare un pahar, curge cafeaua pe care o bea polițistul și acțiunea se repetă de mai multe ori până când în spatele polițistului se formează o coadă destul de mare. La un moment dat o bătrână îl întreabă pe polițist:

– Domnu polițist ne lăsați și pe noi să bem o cafea, că de o oră stăm la coadă!

La care polițistul indignat răspunde:

– Ce vrei babo, ți-e ciudă că câștig.

♦ ♦ ♦

– Un trabantist la benzinărie, către benzinar: „Aș vrea două ștergătoare de parbriz pentru trabantul meu.”

La care benzinarul: „Ok, mi se pare un schimb corect!”

Pelerinajul săcălenilor de Sântă-Măria Mare

Cu ocazia Praznicului Adormirea Maicii Domnului, Biserica Ortodoxă din Săcal și Autogovernarea românească locală, au organizat un pelerinaj în România.

În dimineața praznicului, grupul nostru format din 22 de credincioși a pornit spre județul Timiș.

Primul obiectiv a fost Mănăstirea Timișeni – Șag, mănăstire de maici, o superbă așezare de o mare însemnătate pentru miile de credincioși ce i-au trecut pragul în această zi de mare sărbătoare. Am fost întâmpinați de unul dintre cei trei părinți slujitori ai acestei mănăstiri, care ne-a prezentat o scurtă descriere a acesteia. Ctitorită în anul 1944 de către mitropolitul Vasile Lăzărescu și desfi-

ințată în timpul regimului comunist, mănăstirea reușește să se reorganizeze datorită mitropolitului Nicolae Corneanu. Superba pictură ce o îmbracă atât de frumos a fost efectuată de Victor Jurca din Lugoj. Datorită purtării de grijă a părintelui și a maicii starețe pentru pelerini, am fost invitați să luăm parte și la agapa frățască. După ce am lăsat pomelnice, iar credincioșii și-au cumpărat cele necesare, de la pangarul mănăstirii, ne-am continuat pelerinajul nostru spre Timișoara.

Ajunși aici am vizitat Catedrala Mitropolitană, construcția ei propriu-zisă datând din 16 martie 1936, o adevărată operă arhitecturală, greu de exprimat în cuvinte și musai

de vizitat, un stil unic îmbinând tradiția religioasă română, cu cea bizantino-moldovenească, un stil ce poate fi regăsit în mănăstiri precum Cozia și Prislop, tipice secolului al XIV-lea. Are o lungime de 63 m și o lățime de 32 m, iar cele 7 clopote armonizate de Sabin Drăgoi au o greutate ce însumează 8000 de kg.

Ne-am închinat la moaștele Sfântului Iosif cel Nou de la Partoș, am admirat îndelung frumoasa catedrală și am înălțat o rugăciune de mulțumire către Bunul Dumnezeu că ne-a călăuzit pașii și de această dată spre aceste locuri unice și pline de încărcătură duhovnicească.

Timpul ce ne-a rămas l-am petrecut în centrul Timișoarei, în Piața Operei, unde ne-am bucurat de prietenosii porumbei, arhitectura deosebită a clădirilor și de felurile gusturi de înghețată.

Ne-am luat rămas bun de la orașul de pe Bega, care ne-a impresionat atât de mult și am luat drumul casei, făcând totuși un mic popas în Chișineu-Criș pentru a o felicita pe gazda noastră ce poartă numele Maria, care ne-a omenit în stil românesc cu prăjituri și vișinat. Ne-am odihnit, ne-am ospătat și ne-am continuat drumul spre casă, încărcăți de amintiri de neuitat.

Adela Negrău

FOAIA
românească
30 august 2013
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Șimon. Colectiv redacțional: Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Editura și redacția: **5700 Julia, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95.** Telefon: **(66) 463-152, 361-789** Fax: **(66) 463-152**, E-mail: **foaia@foaia.hu**, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Julia, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: **www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu**. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Julia, str. Károlyi M. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2013: **3 luni 1200 forinți; 6 luni 2400 forinți; 1 an 4800 forinți.** Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria) și de la Departamentul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).